

Signalen Passend onderwijs 2014/2015 OCO Amsterdam

18-6-2015

Op verzoek van de gemeente Amsterdam hebben we in kaart gebracht welke signalen OCO heeft ontvangen op het terrein van passend onderwijs en/of de inzet van jeugdhulp in het schooljaar 2014-2015. Het invoeringsjaar van passend onderwijs zit er bijna op, en hiermee maken we de balans op.

Er zijn sinds de invoering van passend onderwijs (1 augustus 2014) 140 meldingen waarbij thema's rondom passend onderwijs en jeugdhulp een rol spelen. In totaal kwamen er in die periode bij OCO +/- 700 meldingen binnen. De signalen variëren van een simpele vraag over een school die goede voorzieningen heeft voor kinderen met autisme, tot complexe situaties waarbij afstemming met jeugdhulp, leerlingenvervoer, PGB en school nodig zijn.

Op basis van de signalen kunnen een aantal zaken genoemd worden die regelmatig terugkomen:

Gebrekkige informatievoorziening 22 meldingen

Veel ouders hebben vragen over de manier waarop zorg op school georganiseerd wordt. Welke school biedt welke voorzieningen? Wat is een reële ondersteuning die van school verwacht kan worden? Een deel van de ouders is bekend met het feit dat passend onderwijs is ingevoerd en heeft op basis hiervan bepaalde verwachtingen. Het grootste deel van de vragen komen echter van ouders die niet goed weten hoe zorg op school is georganiseerd en wat de verantwoordelijkheid van scholen hierin is. De gebrekkige informatievoorziening gaat zowel over de individuele situatie van hun kind, als de algemene wijze van organiseren. Hierdoor komen ouders vaak voor onprettige verrassingen te staan bij een verwijzing naar een andere school, het schooladvies en examens.

Aanbevelingen

- Verbeteren van algemene informatievoorziening op website (SWV en gemeente)
- Opstellen van voorbeeldteksten voor schoolgidsen over passend onderwijs (SWV)
- SWV en gemeente periodiek informeren over vragen van ouders (OCO)

Overstap van PO naar VO 19 meldingen

De gebrekkige informatievoorziening over passend onderwijs in het algemeen speelt ook sterk wanneer het gaat over de overstap van PO naar VO. Hierbij komen twee vragen van ouders regelmatig voor: 'Hoe kom ik erachter welke school bepaalde ondersteuning biedt?' en 'Hoe zorg ik

dat mijn kind op die school komt die het beste is ivm zijn ondersteuningsvraag?!

De ondersteuningsprofielen van scholen, die openbaar en toegankelijke dienen te zijn, zijn hiervoor een belangrijk instrument. In de praktijk zijn de ondersteuningsprofielen vaak niet vindbaar en niet concreet genoeg in het beschrijven van de geboden ondersteuning. De basisondersteuning die is afgesproken binnen het Samenwerkingsverband, biedt hierbij ook weinig steun. Een duidelijkere omschrijving van de basisondersteuning, die liefst ook ambitieuzer is, vergroot de mogelijkheden voor leerlingen op een passende school in de buurt. Ook is de afgrenzing naar de extra ondersteuning dan duidelijker.

Naast het ontbreken van deze informatie hebben ouders vragen bij de matching van een school die op basis van een ondersteuningsvraag bij een leerling past en de kernprocedure. Hoewel er bepaalde mogelijkheden zijn (vooraanmelding, voorrang, hardheidsclausule), zijn die in veel situaties voor leerlingen niet passend bij het maken van een match. Omdat de zorgplicht binnen passend onderwijs een grote rol legt bij het schoolbestuur van de school van 1e voorkeur sluit dit vaak niet aan bij de tombola van de kernprocedure.

Aanbevelingen

- Verbeteren kwaliteit ondersteuningsprofielen, en verbeteren vindbaarheid. Voorbeeld: koersvo.schoolprofielen.nl/ (SWV, scholen)
- Concretiseer de basisondersteuning en stel de ambities hoger (SWV, scholen)
- Analyse van kernprocedure en plaatsingsbeleid mbt passend onderwijs (SWV)

Advies school voor overplaatsing naar speciaal onderwijs 15 meldingen

Er is een aanzienlijk aantal vragen en klachten van ouders van wie een kind verwezen wordt naar speciaal onderwijs. In een aantal gevallen is dit voor ouders een verrassing of zijn ze het niet eens met de inschatting van de school. In een aantal situaties is het ook opvallend welke aanleiding de school volgens ouders noemt voor verwijzing naar SO, bijvoorbeeld verzuim ivm ziekte, ADHD of specifiek gedrag. Hoewel het lastig is om na te gaan, lijkt het zo dat er scholen zijn waar (nog) te snel gekeken wordt naar het aanvragen van een TLV voor leerlingen en plaatsing op het SO. Dit geldt met name voor verwijzingen naar het SO, het VSO en soms het SBAO.

Aanbevelingen

- Inzage geven in verwijscriteria en verwijsprocedure en de rechten van ouders hierbij (SWV)
- Ondersteunen ouders bij communicatie en inhoudelijke afweging (OCO)
- Versterken ondersteuningscapaciteit leraren (basisondersteuning) (scholen, SWV, gemeente)

Afstemming school-jeugdhulp-leerlingenvervoer 17 meldingen

Er zijn een aantal vragen en meldingen binnengekomen van ouders die aantonen dat de samenhang in beleid tussen onderwijs, jeugdhulp en leerlingenvervoer niet optimaal is. In gescheiden trajecten wordt gekeken naar de aanvraag van begeleiding/persoonlijke verzorging, onderwijsondersteuning en leerlingenvervoer. In enkele situaties stellen de scholen bepaalde eisen aan deelname van een leerling op school, terwijl de ouders niet weten hoe ze dit kunnen organiseren. Scholen gaan erg wisselend om met de begeleiding die ze aan leerlingen bieden, en het is voor ouders niet

transparant. Voorbeelden hiervan zijn leerlingen die slechts enkele dagen naar school mogen als er onvoldoende begeleiding is. Ouders komen knel te zitten tussen de eisen van de school en de mogelijkheden die de gemeente biedt. Het is echter in gemeenschappelijk belang van school, ouders en gemeente dat alle leerlingen naar school kunnen.

Onderdeel van de afstemmingsproblemen richt zich op leerlingenvervoer. Ouders geven aan dat ze i.s.m. school een passende speciale school hebben gevonden. De gemeente wijst echter alleen leerlingenvervoer toe voor de dichtstbijzijnde 'toegankelijke' school, en niet de dichtstbijzijnde 'passende school'. Meer afstemming en transparantie hierin is belangrijk.

Aanbevelingen

- Meer inzicht geven in criteria voor ondersteuning thuis en op school (gemeente, SWV)
- Opzetten pilot voor integraal arrangeren (gemeente, SWV)
- Aanpassen verordening leerlingenvervoer over 'passende school' (gemeente)
- Ouders informeren, naast onderwijs, over samenhang met jeugdhulp (OCO, Jeugdplatform Amsterdam)

Zorgplicht voor leerlingen met grensoverschrijdend gedrag 32 meldingen

In een aanzienlijk aantal situaties krijgt OCO de vraag voorgelegd van ouders over een leerling die volgens school schoolregels heeft overtreden. Daarbij kan het gaan om veelvuldig verzuim, vechten, verbale agressie etc.

Vaak volgt een schorsing, waarna de school over wil gaan tot verwijdering. Vaak krijgen de ouders de boodschap mee om op zoek te gaan naar een andere (speciale) school. Scholen lijken zich hierbij onvoldoende bewust van de zorgplicht en de verplichting om zelf een andere school (in overleg met ouders) te zoeken voordat besloten kan worden dat een leerling verwijderd wordt.

Uit de casussen spreekt verder vaak dat de communicatie met ouders in deze situaties zeer te wensen overlaat. De school trekt de handen van een leerling af, terwijl ook probleemgedrag niet betekent dat een leerling geen recht op onderwijs meer heeft.

Aanbevelingen

- Opstellen afspraken over zorgplicht in relatie tot grensoverschrijdend gedrag (SWV)
- Training leerkrachten in communicatie met ouders (scholen)
- Informatie beschikbaar stellen over zorgplicht en verwijdering (OCO)
- Versterken van de schoolleiding in vaardigheden om te bemiddelen (scholen, SWV)

Ontwikkelingsperspectief en leerlingdossier 10 meldingen

Er komen regelmatig signalen bij OCO binnen waarbij blijkt dat er onzorgvuldig wordt omgegaan met het leerlingdossier en het ontwikkelingsperspectief. Ouders die het niet eens zijn met zaken in het leerlingdossier worden niet geïnformeerd over de mogelijkheid om zelf bepaalde informatie toe te voegen.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief ziet OCO in een aantal dossiers dat de school

verzuimt een ontwikkelingsperspectief op te stellen, terwijl er wel een extra ondersteuningsbehoefte is. Ook komt het voor dat het er wel een ontwikkelingsperspectief is opgesteld, maar ouders hier niet of nauwelijks bij betrokken of over geïnformeerd zijn.

Aanbevelingen

- Analyse van gebruik van ontwikkelingsperspectieven en verbeteringen doorvoeren (SWV, scholen)
- Ouders informeren over het leerlingdossier (OCO)

Thuiszitters of dreigende thuiszitters (leerlingen die langer dan vier weken de school ongeoorloofd verzuimen)

13 meldingen

In deze dossiers is er sprake van leerplichtige leerlingen die thuiszitten of dreigen thuis te komen te zitten. Voor het grootste deel gaat het om leerlingen vanaf 12 jaar, met enkele uitzonderingen van jongere leerlingen. De oorzaken van thuiszitten zijn divers. Schoolangst, autisme, probleemgedrag op school en een conflict tussen ouders en school over bejegening en ondersteuning worden o.a. genoemd.

Aanbevelingen

- Versterken van de aanpak en preventie van thuiszitters dmv registratie, samenwerking leerplicht en jeugdhulp, individuele coaching (gemeente, SWV)
- Thuiszittersproblematiek registreren en periodiek voorleggen aan gemeente en SWV. Het ouderperspectief staat hierbij centraal. (OCO)

Overige signalen

Ook landelijk zijn er vele verschillende signalen op het terrein van passend onderwijs en jeugdhulp. Veel van bovengenoemde punten komen hierin ook terug.

Voorbeelden zijn:

- Geschillencommissie passend onderwijs
Voor een analyse van de geschillen zie: <http://www.onderwijsconsument.nl/geschillencommissie-passend-onderwijs-biedt-duidelijkheid/>
- Afstemmingsproblemen WLZ, Jeugdhulp en onderwijs
Kamerdebat over afstemming zorg-onderwijs: <http://www.onderwijsconsument.nl/als-passend-onderwijs-ingewikkeld-wordt/>
- Monitor Transitie Jeugd
In de eerste drie maanden van 2015 zijn er bij deze monitor 6 meldingen binnengekomen vanuit de gemeente Amsterdam. Inhoudelijk zijn deze vergelijkbaar met de algemene signalen uit de Monitor van punten die niet goed gaan: de informatievoorziening aan ouders, de wijze van zorgtoewijzing en de bejegening/communicatie. Zie <http://www.monitortransitiejeugd.nl>